

Nyhetsbrev från

NAV-industrihistoria och arbetslivsmuseer i Väst

Nummer 3

Augusti 2019

info@navivast.se

ARBETSLIVSMUSEERNAS DAG
Lördagen 11 maj på Volvo Museum

NAVs Nyhetsbrev nr 3 2019

Första sidan:

Sören Nyebøe, chef för Volvo Museum intervjuar under den avslutande yrkesparaden en lång rad utställare som representerade många olika spännande yrken.

På bilden; Eva Blomqvist och Mikael Knutsson från Textilmuseet. De representerade yrken som Kettlerska och Stickare

FOTO:

ANNA KARIN WENNERSAND

Innehåll:

	sidan
NAVs nyhetsbrev nr 3 2019	2
Ordföranden har ordet	2
Arbetslivsmuseernas Dag 11 maj 2019	3-5
Aktuella notiser	6
Nordisk skutträff i Lysekil 27–30 juni 2019	7
Kurser och workshops	8
Samverkansdag Prisma Västra Götaland	9
Att samarbeta med Unga	9
Barn och familjeaktiviteter	10
Årets industriminne	11
Historiska maträtter: Kolbullar	11
Tävling: Årets bästa bild	11
Nya medlemmar	12
Ansöka om att arrangera Arbetslivsmuseernas Dag	12

Redaktion:

Ola Nilsson	070- 256 14 74	ola.nilsson@navivast.se
Einar Brodin	070- 530 77 79	einar.brodin@navivast.se
Ingvar Kronhamn	076- 881 08 85	ingvar.kronhamn@navivast.se

Vi i redaktionen vet att alla medlemmar och museer har massor av intressant och underhållande material i sina gömmor.

Vi är tacksamma för alla synpunkter, ideer, och inte minst alla bidrag, text och bilder till nyhetsbrevet.

**Nästa nyhetsbrev utkommer i november 2019.
(Presstopp 2019-10-31)**

Ordföranden har ordet

Så här de sista dagarna innan sommarsemestern infinner sig, hinner jag reflektera litet över det gångna halvåret. Det har hänt mycket, både på det personliga planet och på jobbet. Det känns välförtjänt med semester och samtidigt blir det en uppladdning inför hösten.

Inom NAV har vi åstadkommit mycket; flertalet utbildningar och träffar med bra deltagande från våra medlemmar, ett trevligt årsmöte hos Garnisonsmuseet och en lyckad Arbetslivsmuseernas Dag. Vi har tagit fram en produkt för att kunna ställa/hänga upp NAV-kartan, passa på att beställa om ni inte har gjort det än.

Personligen känner jag starkt för det kommande projektet ”Barn och familjeaktiviteter”. Att jobba fram ett koncept för våra unga besökare och hitta en gemensam plattform

som anpassas efter varje arbetslivsmuseum är ju jätteroligt. Följ utvecklingen som vi kommer att berätta om i kommande nyhetsbrev.

Under hösten fortsätter vi med att skapa möjligheter till utbildningar och träffar. Datum för höstens Medlems-träff (tidigare ordförandeträff) är inte satt ännu, håll utkik i kommande Nyhetsbrev eller på hemsidan och anmäl ert intresse. Roligt om många medlemmar kan delta.

Sist men inte minst, utnyttja möjligheten att göra reklam för era event i på hemsidan!

Med hopp om en varm och härlig sommar med många besökare hos alla våra besöksmål!

LISE-LOTTE

NAV - industrihistoria och arbetslivsmuseer i Väst

Box 15, S- 534 21 Vara
Tel: 072- 246 92 32

www.facebook.com/industriocharbetsliv.se

Org. nr. 80 24 61- 14 13
Bankgiro: 780- 73 65

E- post: info@navivast.se
Hemsida: www.navivast.se

Arbetslivsmuseernas Dag

Skattjakten hade totalt 10 medverkande utställare, här barn med föräldrar hos Pia Åkesson från Qvarnstensgruvan.

FOTO: EINAR BRODIN

För sjätte året i rad genomfördes Arbetslivsmuseernas Dag. Denna gång var det i samarbete med Volvo Museum i Arendal.

Det blev nytt deltagarreord med cirka 50 olika utställare som representerade en mångfald av olika yrken och/eller verksamheter vilket var helt i linje med årets tema ”100 yrken”.

Chefen för Volvo Museum Sören Nyeboe hälsar välkommen

FOTO: EINAR BRODIN

När ”portarna” slogs upp kl 11 hälsade chefen för Volvo Museum Sören Nyeboe välkommen till denna gemensamma evenemangsdag. Dessförinnan hade utställarna, vid en gemensam samling, fått en uppskattad fika från museets café.

NAV- industrihistoria och arbetslivsmuseer i Väst

ARBETSLIVS- MUSEERNAS DAG GÖTEBORG 11 MAJ 2019

Besökarna kunde vandra runt bland NAVs olika utställare, både inomhus och utomhus, eller ta en titt på alla utställda bilar och annat som finns på museet.

En lång rad av utställare i tält och fordon

FOTO: ANNA KARIN WENNERSAND

Välvärdade PV-bilar

FOTO: ANNA KARIN WENNERSAND

I filmsalen kunde besökarna lyssna på olika föredrag. Ett sådant var "Arendalsriggarna – epoken offshore på Götaverken Arendal" som lockade många åhörare.

Musikunderhållning med pianospel i caféet och positivspel på olika platser bidrog till den goda stämningen.

Positivspelare Rose-Marie Fristedt och Hans Westberg

FOTO: EINAR BRODIN

Utomhus hördes även det välbekanta ljudet från en stor tändkulemotor.

Skattjakt

Skattjakten för barn och föräldrar med besök på 10 olika stationer var ett uppskattat inslag. Många gladdes av att se barnens (och ibland föräldrarnas) intresse av att "pröva på" olika arbetsuppgifter hos utställarna och få en stämpel på skattjaktskartan. Uppgifterna varierade från att mala mjöl till att blåsa upp en ballong eller svara på en fråga.

Skattjakt vid Innovatums monter

FOTO: ANNA KARIN WENNERSAND

Trafikskola, det skall börjas i tid

FOTO: ANNA KARIN WENNERSAND

Arne Andersson visade egen tillverkning av luffarslöjd

FOTO: EINAR BRODIN

Veteranfordon, främst i bild en Chevrolet lastbil från 1937

FOTO: ANNA KARIN WENNERSAND

Fiskemuseet Hönö informerar några besökare

FOTO: ANNA KARIN WENNERSAND

Det gick naturligtvis även att bygga en liten Volvobil. Belöningen efter avslutad skattjakt blev en stor guldpeng.

Små bilbyggare i Volvo Museums egen monter

FOTO: EINAR BRODIN

Yrkesparad

Evenemangets avslut med en ”yrkesparad” drog många deltagare från de olika utställarna. Kön med ”välklädda” deltagare var lång fram till scenen för en kort intervju med Sören Nyeboe. Upp på scenen kom många olika yrkesrepresentanter.

Paraden inleddes med mejerister från Raggagården och avslutades med en positivspelare. Däremellan kom flygare från Aeroseum, fiskare från Hönö, tågpersonal från olika museijärnvägar, yrkesmilitärer och hemvärnsmän samt andra yrkeskategorier i en lång rad.

Raggagårdens mejeri

FOTO: ANNA KARIN WENNERSAND

Avslut

Arbetsgruppen i NAV som med många olika insatser förberett evenemanget hoppas att de många utställarna/deltagarna återvände till hemorten nöjda med dagen. Svaren i en utsänd enkät till deltagarna tyder på det.

Vi tror att en av de mest betydelsefulla möjligheterna vid Arbetlivsmuseernas Dag är att träffa varandra och utbyta erfarenheter.

NAV ser fram emot att få tips till nästa års plats för Arbetlivsmuseernas Dag!

TEXT: EINAR BRODIN

Garnisonsmuseet Skarborg med sitt soldatregister

FOTO: ANNA KARIN WENNERSAND

Kö till till intervjudodiet för presentationen av alla yrken

FOTO: ANNA KARIN WENNERSAND

Göteborgs Remfabrik representerade 3 textila yrken

FOTO: ANNA KARIN WENNERSAND

Aeroseum med representanter från flera olika yrken

FOTO: ANNA KARIN WENNERSAND

Aktuella notiser

Kulturarvsbidrag från Riksantikvarieämbetet

Riksantikvarieämbetet har delat ut 16 miljoner kronor till arbetslivsmuseer, hembygdsföreningar och andra organisationer för ideella kulturarvsinsatser.

Bland de organisationer som fått bidrag finns ett antal NAV-medlemmar:

- Museiföreningen Anten-Gräfsnäs järnväg
- Sällskapet Ångbåten
- Stiftelsen Idrottsmusei Vänner
- Höljebacka Brandmuseums Vänner
- Hillefors Grynkvarns Museiförening
- Töllar ô Seiel
- Skålleruds Hembygdsförening
- Sällskapet S/S Trafiks Vänner

NAV gratulerar och hoppas bidragen kommer väl till pass!

NAV-kartan

Vi hoppas att årets NAV-karta har blivit omtyckt och fått stor spridning bland besökare och andra intresserade.

Om någon behöver fler kartor, eller av någon anledning inte fått några kartor, kontakta vårt kansli via mail info@navivast.se eller via telefon 0722 46 92 32.

Detta erbjudande gäller givetvis alla läsare av NAVs Nyhetsbrev!

Ditt museum i Nyhetsbrevet!

NAV - **industrihistoria och arbetslivsmuseer i Väst** – inbjuder medlemsmuseerna att medverka i Nyhetsbrevet. Det kommer ut fyra gånger per år.

Under vinjetten ”Vårt museum” är ni välkomna att presentera ert museum och er verksamhet. Text med bilder bör vara högst en sida.

Välkommen med ert bidrag till kommande Nyhetsbrev!

Nästa Nyhetsbrev, nr 4 2019, kommer ut i november. Manusstopp är 31 oktober.

Adressen är info@navivast.se eller

NAV – industrihistoria och arbetslivsmuseer i Väst
Box 15
534 21 VARA

Skatteverket angående moms

Flera arbetslivsmuseer har kontaktat ArbetSam och meddelat att man har bekymmer med Skatteverket angående momssatser. Olika arbetslivsmuseer får olika direktiv. Det visar sig också att Skatteverket i vissa fall inte klassar arbetslivsmuseet som ett museum utan som upplevelse, vilket innebär en annan (och högre) momssats. ArbetSam har nu skickat en skrivelse till Skatteverket där de påtalar att alla arbetslivsmuseer bör klassas som och behandlas utifrån, definitionen museer

Kulturarvsdagen 2019

Kulturarvsdagen är egentligen flera och firas varje år andra veckoslutet i september. I år 6 – 8 september.

Kulturarvsdagen är Riksantikvarieämbetets årliga temadag som ska bidra till att skapa förståelse, intresse och engagemang för kulturarvet. Riksantikvarieämbetet är huvudarrangör och samrodnare för kulturarvsdagarna i Sverige i samarbete med Sveriges Hembygdsförbund och Arbetslivsmuseernas Samarbetsråd (ArbetSam).

Kulturarvsdagen är dessutom en del av Europarådets och Europeiska kommissionens gemensamma program European Heritage Day som årligen lockar flera miljoner besökare till mer än 70 000 lokala evenemang. Samtliga Europarådets medlemsstater deltar.

Såväl kulturmiljöer som kulturhistoriskt intressanta byggnader, fartyg, anläggningar och personer står i fokus.

Som arrangör kan man givetvis delta en eller flera dagar. Temat för året är Konst och underhållning. Det kan verka svårt att applicera på arbetslivsmuseer. Men det finns utrymme att vara kreativ så att temat kan passa även dem!

Det finns även möjlighet att under vinjetten ”Lilla Kulturarvsdagen” arrangera särskilda aktiviteter för barn och unga.

Anmäl arrangemang på Riksantikvarieämbetets hemsida– och gärna i NAVs aktivitetskalender!

Spridning av Nyhetsbrevet och annan information

En uppmaning till alla dem som inom medlemsföreningarna står som mottagare till Nyhetsbrevet och annan information från NAV:

Sprid dokumenten till övriga intresserade!

Nordisk skutträff i Lysekil 27–30 juni 2019

Föreningen Västskustskutor, Maritimt i Väst och Lysekils kommun genomförde dessa dagar ett imponerande program med ett drygt 30-tal skutor i olika storlekar.

Det var en storslagen syn, då alla dessa segel och båtar samtidigt rörde sig på Gullmarsfjorden, unika ögonblick. Skutorna gjorde kortare eskaderseglingar samt med betalande passagerare på de största under kortare seglatser.

Västkustens stora tremastade skutor INGO och WESTKUST fanns på plats. Kryssarklubbens kuttrar GRATITUDE och GRATIA kunde vi ta del av. De vackra och välkända ATENE från Skärhamn och KVARTSITA från Fiskebäckskil beundrades av den stora publiken.

POLSTJERNAN heter en liten fraktbåt, som kulturföreningen Gösta Johanssons Varv i Kungsviken, renoverat till toppskick. Båten fanns med på skutträffen. Den fyller 100 år i år och väckte beundrande blickar.

Tommy Andersson, nyvald ordförande i Maritimt i Väst, var skicklig ”amiral” under dagarna. Man hade satt upp ett stort tält för sekretariatet med informationsmaterial. NAV:s karta delades ut i stort antal. I tältet bjöds även på kortare föredrag över ämnen kopplade till skutträffen.

SPRAY hette Joshua Slocums segelbåt. Han genomförde med denna båt den första klasiska världsomseglingen 1895. Från Danmark kom SPRAY II, en exakt kopia av originalet. Ägaren, en dansk kvinna, höll ett intressant föredrag om båten och sitt projekt.

Den mycket välarrangerade skutträffen belönades dessutom med det bästa seglings- och sommarväder. Det var välförtjänt.

TEXT OCH FOTO: LARS T HANSSON

Kurser och workshops

Under hösten kommer det att erbjudas ett antal kurser och utbildningar för att stödja utveckling på arbetslivsmuseer, hembygdsföreningar och mindre besöksmål. Dessa kurser och workshops genomförs tillsammans med Innovatum inom ramen för samverkan Prisma Västra Götaland.

Få hjälp med att presentera ditt besöksmål

Välkomna på en övningsdag där ni får möjlighet att lära er att presentera ert besöksmål till olika målgrupper. Under dagen kommer vi att praktiskt öva tillsammans, på hur du enkelt och kärnfullt hittar det unika och det som tydligt presenterar er plats – så besökare vill komma till just er! 19 september kl 10-15, plats ej bestämd.

För information och anmälan: www.innovatum.se/aktiviteter/fa-hjalp-med-att-presentera-ditt-besoksmal-2/

Utvecklas som arrangör

Välkommen till en utbildningsdag om att utvecklas som arrangör. Denna utbildningsdag riktar sig till arbetslivsmuseer, hembygdsföreningar och övriga ideella arrangörer av kulturevenemang. Småskaliga besöksmål är en viktig del av kommunernas platsutveckling. De ideella aktörerna spelar en viktig roll i att göra en plats attraktiv, både att bo på och att besöka. 20 november, kl 09.30–15. Göteborg.

För information och anmälan: www.innovatum.se/aktiviteter/utvecklas-som-arrangor/

Gör en enkel hemsida

Välkomna till en utbildning i två delar där ni får möjlighet att skapa och arbeta med en hemsida till ert besöksmål. Kursen riktar sig bland annat till föreningar som behöver skapa eller göra om en hemsida. 23 okt och 21 nov, kl 10-15, Trollhättan

För information och anmälan: www.innovatum.se/aktiviteter/gor-en-enkel-hemsida/

Utbudshäfte med kurs- och studiecirkelutbildningar från SV

KulturArvVäst, samarbetsforumet med de fyra hembygdsförbunden i Västra Götaland tillsammans med NAV och Maritimt i Väst har i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan tagit fram en "bukett" med kurser och studiecirkelutbildningar som vi hoppas kan vara av intresse för våra medlemmar.

Häftet kommer att distribueras till medlemmarna i början på hösten.

Kurser i Västra Götaland för medlemmar i ArbetSam.

Lyft personliga berättelser på arbetslivsmuseer

Under hösten 2019 kommer berättarkurser genomföras på fyra olika orter med Robert Fors som kursledare. En av dessa är i Mariestad i Västra Götaland. Personliga berättelser är en del av vårt gemensamma immateriella kulturarv.

Många arbetslivsmuseer har stora fina samlingar av föremål. Vid varje föremål har det även funnits en människa. Genom att lyfta fram den personliga berättelsen till föremålet levandegörs historien. Kursen är kostnadsfri, deltagare står för resan dit själv. Kurser genomförs i samarbete med ABF.

18 september. Vadsbo museum, Mariestad

Remdrift

Axlar, drivremmar, kuggjul mm kräver underhåll för att överföringen av kraft från en kraftkälla ska förlöpa utan missöden. Vi går igenom remtyper och tittar på axlar, lager och uppriktning med olika typer av remskivor samt vilka risker man ska vara uppmärksam på.

19–20 september. Göteborgs Remfabrik, Göteborg

Gruvforum III

Gruvforum III fokuserar på det nybildade gruvnätverket Gruvforum – Besöksgruvor i Sverige. Presentationer och workshops syftar till att öka delaktigheten i utformningen av nätverket. Även du som inte varit med på tidigare träffar är varmt välkommen!

16–17 oktober. Qvarnstensgruvan i Lugnås, Mariestad

Mer om ArbetSams kurser finns att läsa på deras hemsida; www.arbetsam.com/pedagogik/kurser/

Samverkansdag Prisma Västra Götaland

Varmt välkommen till vår årliga samverkansdag!

Bakom dagen står Prisma Västra Götaland, en samverkansplattform för offentliga och ideella kulturarvsaktörer i Västra Götaland som gemensamt arbetar för att lyfta industrisamhällets kulturarv. Under denna femte årliga samverkansdag vill vi samla parterna i samverkan för att inspirera, engagera, uppmuntra till nya samarbeten och lyssna till vad parterna behöver för att utvecklas.

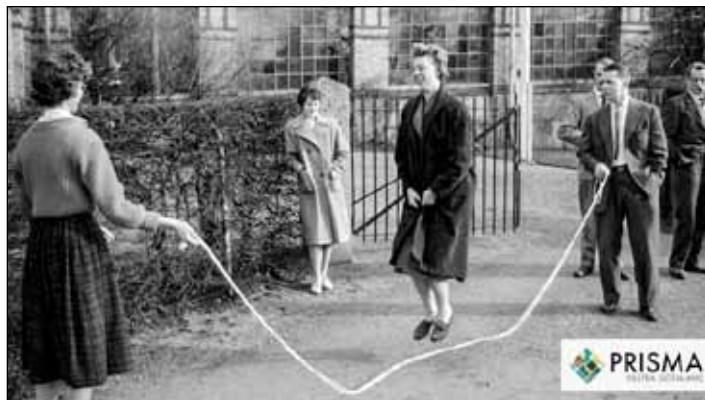
Förmiddagen kommer att bestå av inspirerande föreläsningar och information. Under eftermiddagen erbjuds ett antal valbara workshops.

Plats: Bohusläns museum, Uddevalla

Tid: 10 oktober, kl. 9.30–16.00

Preliminärt program:

<https://www.prismavg.se/event/rlig-samverkansdag-fr-prisma-vstra-gtaland>

Anmälan kan göras via följande länk:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSe72jzu3bV3Ve54d3IIaVid4TmDKjHZEIARMXvdzWtxWyo4aw/viewform?usp=sf_link

Att samarbeta med Unga – Inspirationsträffar om deltagande i Kulturkatalogen

Besöksmål inom natur- och kulturarv som finns med (eller skulle kunna finnas med) i Kulturkatalogen Väst bjuds in till ”inspirationsträff” i oktober. Boka in datum redan nu! Det blir fyra träffar med samma program i olika delar av Västra Götaland för kommunala museer, arbetslivsmuseer, naturum, science centers, hembygds-museer, kommunala barnkultursamordnare m.fl.

Tiden är mellan 15 och 17 samtliga dagar

Tisdagen 15 oktober	Dalénium i Stenstorp
Torsdagen 17 oktober	Aeroseum i Göteborg
Tisdagen 22 oktober	Halmens Hus i Bengtsfors
Onsdagen 23 oktober	Ulricehamnsbygdens motor-museum i Timmele

Preliminärt program:

- Sallad alt. kaffe och smörgås
- Goda exempel från Västra Götaland! Så har vi gjort för att samarbeta med barn och unga i verksamheten. Korta presentationer ca 5 – 10 min. En del är inbokat men vi har plats för fler goda exempel, stort som smått!

Tips till: bo.ekberg@vgregion.se, 070 249 76 40.

- Frågor och diskussion
- Information om Kulturkatalogen Väst, det regionala arrangörstödet och barnkonventionen.

Efter träffen blir det en visning av besöksmålet för de som har möjlighet att stanna en stund till.

En mera utförlig inbjudan kommer i september.

Vi ses i höst!

Bo Ekberg, Västarvet, konsulent natur- och kulturarv (med inriktning på Kulturkatalogen Väst och arrangörstödet)

Åsa Jansson, Kultur i Väst, konsulent barn och unga

I Kulturkatalogen Väst

Se; www.kulturkatalogenvast.org

finns ett brett utbud av professionell scenkonst, workshops, projekt, skolbiofilmer och besöksmål. Massor att välja på för dig som är kultursamordnare, pedagog, fritidsledare, föreningsaktiv eller annan kulturarrangör i Västra Götaland. Allt är riktat till barn och unga, allt är kvalitetssäkrat och allt omfattas av det regionala arrangörstödet.

Familjeaktiviteter för barn på arbetslivsmuseer

Familjer med barn i olika åldrar är en viktig målgrupp när vi vill locka nya gärna yngre och inte minst fler besökare till våra arbetslivsmuseer.

Hur kan vi fortsatt öka vår kunskap, samtala och lära mer om hur vi kan samverka och jobba tillsammans för att utveckla och synliggöra barn- och familjeaktiviteter på våra besöksmål.

NAV har för avsikt att fortsätta och vidareutveckla arbetet med ett projekt som skall hjälpa de arbetslivsmuseer som vill rikta mer focus på familjeaktiviteter och gemensamt samarbeta med andra museer i syfte att synliggöra sina barn och familjeaktiviteter.

Samtal med Innovatum, i Trollhättan Studieförbundet Vuxenskolan i Västra Götaland och Vänermuseet i Lidköping, gav grunden för NAV, att under våren bjuda in arbetslivsmuseer som hade tid och möjlighet till två inledande träffar på temat:

Familjeaktiviteter på arbetslivsmuseer – hur gör vi det?

En första inspirationsträff var 3 april på Vänermuseet i Lidköping där vi vände oss till arbetslivsmuseer i regionen som;

- *är nyfikna på att bjuda in familjebesökare med någon aktivitet som riktar sig direkt till barnen, för att få fler besökare.*
- *redan idag har någon aktiviteter som riktar sig direkt till yngre besökare, och vill utvecklas ytterligare kring bemötande av barnfamiljer.*
- *vill skapa gemensam utveckling – lära av varandra och andra och utveckla sin besöksplats.*
- *vill vara med och utveckla den gemensamma ramen och marknadsföringen.*

Nästa träff var 21 maj på Vadsbo Museum i Mariestad, med några nya deltagare som anslöt med sina kunskaper och ideer. Bl.a diskuterades;

- *vilka behov vi har- hur vi kan samverka- ge fler berikande upplevelser till barn och barnfamiljer- börja testa idéer- ge konkret input till kommande projekt.*

Detta projekt riktar sig till en tydlig målgrupp, familjer – vuxna tillsammans med barn. Det riktar sig till ”lösa besökare”, inte pedagogiska program för skolor. Det är viktigt att vi arbetar tillsammans mot gemensamma mål.

Projektet är ännu inte igång och kan inte just nu ge några resurser, men ni kan själva börja titta på er verksamhet och er plats med barnets ögon och samla på er massa tankar och få kännedom om vad ni behöver/vill jobba med när projektet kommer igång.

Projektet har som mål att ta fram ett koncept som flera föreningar kan följa. Det ska vara en tydlig gemensam produkt för de museer i NAV som vill rikta sig till barnfamiljer, som kan möta upp familjerna med en för museet speciell aktivitet.

Tidsplan

Projektet bör löpa under minst ett år för att ta fram ett koncept och sedan innehålla en testperiod under en sommarsäsong med utvärdering och sammanställning höst. Ex. 2019- till våren 2020, test sommaren 2020, klart hösten 2020.

Tydlig gemensam ram

Konceptet skall innehålla en gemensam tydlig gemensam ram. Denna struktur skall också tydligt kunna synliggöra och vidarebefordra barnfamiljer till fler NAV-museer.

Konceptet måste vara enkelt, men samtidigt en utmaning för föreningen att genomföra. Det ska vara hög kvalitet och värdskap med barn i fokus.

NAV vill samverka med flera Arbetslivsmuseer som kan delta med barnaktiviteter och samtidigt undersöka vad som ska och kan ingå i konceptet.

Det gemensamma konceptet ska vara tydligt för besökaren, men också för föreningar att börja använda och ”agera i”. Det skall finnas en gemensam kvalitén värdskap för barn, att barnen ska kunna lära sig något. Det ska också finnas ett igenkännande, oavsett vilket museum man besöker, så att familjer lockas att besöka fler arbetslivsmuseer.

Aktiviteter

Varje plats kan ha exempelvis 2 aktiviteter – en längre och en kortare för barn 6–12 år. Samt en för små barn 3-5 år. Dessa aktiviteter skall utgå från platsens historia och utformas av de enskilda arbetslivsmuseerna, något som är lämpligt för föreningen att hantera på plats.

Det kan vara samma grund för alla platser, exempelvis, tipspromenad, skattjakt eller någon uppgift som skall lösas. Exempelvis kan foldern ha ett stämpelsystem som gör att du samlar stämplor med möjlighet att skicka in och få två gratisbiljetter eller att man vinner andra fördelar.

Nästa steg

Vi håller på att sammanställa de synpunkter och idéer vi fått och kommer i början av september att formulera en projektansökan för att lämna vidare till VGR.

Årets industriminne 2019

Svenska industriminnesföreningens utmärkelse Årets industriminne för 2019 har gått till **Växbo Lin** i Hälsingland för att ”med hållbarhet som utgångspunkt för hela verksamheten, bevara och utveckla ett levande industriminne”.

Utmärkelsen delades första gången ut 1995 och syftar till att uppmärksamma vårt industriella kulturarv och viktiga insatser som görs för att vårda och förmedla detta.

Årets utmärkelse delades ut den 5 augusti i samband med Linveckan i Hälsingland.

TEXT OCH FOTO: EINAR BRODIN

Från frö till färdig väv.

Historiska maträtter: Kolbullar

Kolbullar en slags tjock pannkaka, är en gammal nordisk maträtt som lagades på enklast möjliga sätt direkt i stekpannan över öppen eld. Den var mycket vanlig på 1800-talet främst bland skogshuggare, kolare, rallare, flottare och andra kroppsarbetare som levde under primitiva förhållanden, där man ofta bodde i kojor ochnflyttade vidare. Då hade man inte mycket mer än en gryta och en stekpanna med förlängt skaft.

Det var svårt att förvara färsk råvaror som mjölk och ägg. Man hade oftast bara de enklaste råvarorna som ister, saltat fläsk, och mjöl av det slag som odlades i närområdet som korn- råg- vetemjöl eller en blandning, som är huvudingredienserna i en kolbulle.

Lingon var ett lämpligt och uppskattat tillbehör.

Det kunde även göras lyxiare varianter över spisen som innehöll mer vetemjöl och även mjölk och ägg. Men det var viktigt vid stekning att använda rikligt med ister, upp till en cm i pannan. Ister är rent djurfett.

I modern tid har man provat både smör och olja. Smöret klarar inte den höga temperaturen och oljan ger en konstig bismak på kolbullen.

Namnet kolbulle kommer troligtvis av att man från början grävde ner pannan i glöden, täckte den med lock och lade glöd och aska ovanpå.

Laga kolbullar på gammalt sätt:

Börja med ister (rikligt). Lägg i lite tärnat rimmat/rökt fläsk och bryn på. Häll sedan på smeten, vatten och efter smak blandat mjöl så att det precis täcker fläsktärningarna. Efter ett litet tag så kan man skrapa lite lätt med en stekspade runt kanterna och då ska kolbullen flyta upp till ytan. Kolbullen blir nu friterad runt om. Om man vill så kan man vända på den. När den är klar så kommer den att ha en vacker guldbrun frasig yta samt mjuk invändigt.

TEXT: PER ROSÉN

Tävling: Årets bästa bild

NAV utlyser en tävling ”Årets bästa bild”. Mer information om detta kommer att finnas på hemsidan samt facebook. Alla är välkomna att delta i tävlingen, både medlemmar och privatpersoner.

Bilden ska visa en aktivitet, nöjda besökare eller något annat som händer eller sker på något av våra arbetslivsmuseer under 2019. Tävlingen avslutas den 31 januari 2020.

NAV- industrihistoria och arbetslivsmuseer i Väst

Bilden skickas till NAV via ett enkelt formulär som finns på hemsidan, se; www.navivast.se/arets-basta-bild-lamna-bild

Vi behöver bland annat veta vem som tagit bilden och vem som skickat in den.

Bildstorlek minst 1 MB, högst 6 MB.

Nya medlemmar i NAV!

Vi hälsar Nossebro Hembygdsförening välkomna som medlemmar i NAV.

Nossebro Hembygdsförening bildades 1985. Det första som engagerade den nybildade föreningen var att rädda det gamla stationshuset från rivning. Kommun köpte byggnaden och utförde den utvändiga renoveringen som innebar att exteriören från 1916 återställdes. 1992 var allt klart och föreningen kunde flytta sin verksamhet till stationshuset.

Järnvägsmuseet

Stationshuset är idag ett järnvägsmuseum, med mängder av foton och föremål från järnvägsepoken. Stationshusets vackra lägenhet visas på andra våningen. I museet finns idag även föremål och berättelser från Necks verkstäder, som var en stor och viktig verkstadsindustri i Nossebro. Öppettider till järnvägsmuseet finns på den egna hemsidan.

Järnvägsmuseet med stationsområdet från spårvidan

Kerstinsås kvarn

Nästa besöksmål som ägs av föreningen är Kerstinsås kvarn som tar sitt vatten från Nossan. Kvarnen med kända ägare sedan 1820 köptes 1850 av Anders Andersson. Den var i släktens ägo fram till 2001 då den övertogs av Nossebro Hembygdsförening som genomförde en omfattande yttre och inre renovering av kvarnen.

Kerstinsås kvarn med huvudingången från lastbryggan

Kvarnmaskineriet är i ordning med ett nytillverkat vattenhjul med diameter 4.20m. Det är av underfallstyp. Nu kan kvarnen åter mala säd. Det sker första lördagen i oktober varje år. Då har man öppet hus med kaffeservering och visningar av kvarnen. Mjölet av sammalen råg säljes sedan vid fler tillfällen under året. Kvarnen kan efter överenskommelse visas vid andra tillfällen. Mer information om Nossebro Hembygdsförening och deras besöksmål finns på deras egen hemsida se; www.hembygd.se/nossebro

TEXT OCH FOTO: PER ROSÉN

Att arrangera Arbetslivsmuseernas Dag

Alla kan anmäla sitt intresse om att arrangera Arbetslivsmuseernas Dag.

Arbetslivsmuseernas Dag har genomförts årligen sedan NAV genomförde sin första utåtriktade utställning för allmänheten i Trollhättan på Inovatumområdet i april 2014.

Avsikten med dagen är att synliggöra våra medlemsföreningar, alla arbetslivsmuseer i regionen, men även andra samarbetspartners som har till syfte att visa upp industrisamhällets förändring.

NAV verkar över hela Västra Götaland. Det betyder att vi vill flytta vårt arrangemang runt om till olika platser i Västra Götaland, ingen plats är perfekt, utan alla platser har lite olika förutsättningar.

Vi önskar att alla våra medlemsföreningar/organisationer någon gång vill medverka/arrangera Arbetslivsmuseernas Dag, gärna vid ett tillfälle när man vill ha lite extra focus.

NAV- industrihistoria och arbetslivsmuseer i Väst

Är er förening/organisation intresserad av att i ert närområde genomföra Arbetslivsmuseernas Dag, eller har tips på lämplig plats?

Vi kommer att premiera platser som har någon form av jubileumsfirande eller en aktivitet som ni vill uppmärksamma på något sätt.

Hör av er via e-post till; info@navivast.se eller till någon i styrelsen och berätta om platsen och en lämplig tidpunkt, så kommer vi att kontakta er för fortsatta samtal!

Ibland behöver NAV hyra tält, bord och stolar för våra egna arrangemang. Vi vill därför ha kontakt med föreningar som kan hyra ut större och mindre tält, ev. en vädertålig scen med tak ca 10-12 kvm.

Vi söker även bord och stolar som kan användas utomhus.

STYRELSEN I NAV

Nummer 3 aug 2019